

GŁÓWNY INSTYTUT GÓRNICHTWA

JEDNOSTKA CERTYFIKUJĄCA

40 -166 KATOWICE, Plac Gwarków 1

Skr. poczt. 3672 Telefon : 032 259-23-51 Fax : 032 259-22-09

<http://www.gig.katowice.pl> /ub <http://www.gigcert.com>

- Informator -

**CERTYFIKACJA
AUDITORÓW
WEWNĘTRZNYCH**

In-01-Aw

INFORMATOR - Certyfikacja Auditorów Wewnętrznych

Jednostka Certyfikująca Głównego Instytutu Górnictwa (GIG-JC) w Katowicach serdecznie zaprasza wszystkich zainteresowanych potwierdzeniem swoich kompetencji w zakresie auditowania:

- ✓ Systemu Zarządzania Jakością (SZJ),
- ✓ Systemu Zarządzania Środowiskowego (SZŚ),
- ✓ Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (SZBHP),
- ✓ Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ZSZ), w zakresie konkretnych kombinacji zintegrowania powyższych systemów zarządzania, np. (SZJ i SZŚ), itd.

do poddania się odpowiedniej i właściwej dla auditowanego Systemu Zarządzania ocenie – procesowi certyfikacji Auditora Wewnętrznego.

W GIG-JC realizowane są procesy certyfikacji Auditorów Wewnętrznych dla wyspecyfikowanych kategorii osób:

- 1) Auditor Wewnętrzny Systemu Zarządzania Jakością (Aw SZJ),
- 2) Auditor Wewnętrzny Systemu Zarządzania Środowiskowego (Aw SZŚ),
- 3) Auditor Wewnętrzny Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (Aw SZBHP),
- 4) Auditor Wewnętrzny Zintegrowanego Systemu Zarządzania (Aw ZSZ).

W przypadku Auditora Wewnętrznego Zintegrowanego Systemu Zarządzania (Aw ZSZ) oceny dokonuje się dla konkretnych kombinacji zintegrowania powyższych systemów zarządzania, np. Aw ZSZ (SZJ i SZŚ) itd.

Jednostka Certyfikująca realizuje wszystkie procesy oceny - certyfikacji Auditorów Wewnętrznych o wyspecyfikowanych powyżej kategoriach osób w ramach procedury nr PC/O-01 „Procedura certyfikacji kompetencji osób” i zgodnie z wymaganiami „Programu Certyfikacji Auditorów Wewnętrznych” – PmC-01-Aw, który został zatwierdzony przez Komitet Programowy Jednostki Certyfikującej Głównego Instytutu Górnictwa.

Spełnienie przez Wnioskującego wszystkich niezbędnych wymagań do udzielenia certyfikatu w danym procesie certyfikacji skutkuje wydaniem stosownego Certyfikatu „Auditor Wewnętrzny ....”

Informacje ogólne, skrócony opis procedury oceny – certyfikacji, w tym wymagania określone w przywołanym powyżej Programie Certyfikacji przedstawiono poniżej.

1. Informacje w zakresie potrzeby certyfikacji Auditorów Wewnętrznych

Od kilku lat w Kopalniach Węgla Kamiennego i między innymi w firmach z nimi związanych oraz zakładach – firmach Energetyki Ciepłej audyty wewnętrzne systemów zarządzania przeprowadzają auditorzy wewnętrzni legitymujący się świadectwem ukończenia z wynikiem pozytywnym odpowiedniego szkolenia.

W początkowym okresie działalności tych auditorów nie było potrzeby certyfikacji ich kompetencji. Obecnie nie ma też aktów normatywnych wprowadzających taki obowiązek certyfikacji, jednak ze względu na wzrastające znaczenie auditów wewnętrznych we własnej organizacji, a także auditów „drugiej strony” (np. u Dostawców) wprowadzenie dobrowolnej certyfikacji kompetencji osób w zakresie wyspecyfikowanych kategorii Auditora Wewnętrznego jest bardzo potrzebne i uzasadnione.

Dynamika wdrażania systemów zarządzania w firmach oraz postępujący proces doskonalenia bazy normowej z zakresu wytycznych i wymagań systemów zarządzania jak i auditowania tych systemów, kończący się najczęściej nowelizacją bazy normowej powodują konieczność dostosowywania do nowych wymogów normowych funkcjonujące w firmach systemy zarządzania, i tym bardziej konieczne staje się doskonalenie kwalifikacji dla zachowania kompetencji osób związanych

z oceną i funkcjonowaniem tych systemów. W szczególności zachodzi tu potrzeba doskonalenia zawodowego Auditorów Wewnętrznych, których działalność znacząco decyduje o właściwym funkcjonowaniu i doskonaleniu każdego systemu zarządzania.

Dokonane w ostatnich latach nowelizacje norm bazowych z zakresu systemów zarządzania jak i auditowania, powodowały zmianę podstawowych wytycznych i wymagań normowych z ich zakresu.

Powyższe znacznie różnicowało posiadane przez Auditorów Wewnętrznych kwalifikacje, a to budzi wątpliwości, i brak zaufania do kompetencji auditorów.

Naprawą powyższego może być potwierdzanie według tych samych norm i zasad oraz tych samych procedur kompetencji auditorów stosownym certyfikatem i nadzór nad posiadaczem certyfikatu przez Jednostkę Certyfikującą.

W wyniku prowadzonego nadzoru przez Jednostkę Certyfikującą Auditor Wewnętrzny systemu zarządzania posiadający odpowiedni certyfikat kompetencji zobowiązany jest celem utrzymania posiadanego certyfikatu do bieżącego, a tym bardziej doraźnego, wynikającego ze zmian wymagań normowych, podnoszenia kwalifikacji oraz doskonalenia umiejętności niezbędnych auditorowi, przez co wzbudza zaufanie i wiarygodność.

Obecnie w Kopalniach Węgla Kamiennego i firmach z nimi związanych oraz zakładach – firmach Energetyki Ciepłej zachodzi potrzeba posiadania certyfikowanej kadry Auditorów Wewnętrznych spełniających zadane kryteria oceny według aktualnych wymagań normowych.

2. Kryteria stanowiące podstawę certyfikacji kompetencji osób w kategorii: „Auditor Wewnętrzny”

Kryteria stanowiące podstawę certyfikacji kompetencji osób dla wyszczególnionych powyżej zakresów Auditora Wewnętrznego przedstawiono w załączonym do niniejszego informatora Załączniku PmC-01-Aw/01 w Tablicach 1÷4, zamieszczonych w częściach:

- a) Część I Wymagania wstępne uprawniające Wnioskującego do udziału w ocenie kompetencji,
- b) Część II.a Wymagania kwalifikujące kandydata do uzyskania certyfikatu w trybie podstawowym, po spełnieniu wymagań z Części I,
- c) Część II.b Wymagania kwalifikujące kandydata do uzyskania certyfikatu w trybie specjalnym, po spełnieniu wymagań z Części I,
- d) Część III Wymagania kwalifikujące posiadacza certyfikatu do uzyskania przedłużenia ważności certyfikatu.

3. Szkolenie z zakresu auditowania Systemów Zarządzania

Wymaga się ukończenia odpowiedniego dla wyspecyfikowanej kategorii Auditora Wewnętrznego szkolenia, w wymiarze podanym w załączonym do niniejszego informatora Załączniku PmC-01-Aw/01.

Szkolenie to winno obejmować problematykę i wymagania wybranych norm w zakresie:

A. Systemu Zarządzania Jakością

1. PN-EN ISO 9000:2006- Systemy zarządzania jakością. Podstawy i terminologia.
2. PN-EN ISO 9001:2009- Systemy zarządzania jakością. Wymagania.
3. PN-EN ISO 9004:2010 - Zarządzanie ukierunkowane na trwały sukces organizacji - Podejście wykorzystujące zarządzanie jakością

B. Systemu Zarządzania Środowiskowego

1. PN-EN ISO 14001:2005- Systemy zarządzania środowiskowego. Wymagania i wytyczne stosowania.
2. PN-ISO 14004:2010 Systemy zarządzania środowiskowego. Ogólne wytyczne dotyczące zasad, systemów i technik wspomagających.

C. Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy

1. PN-N-18001:2004- Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania.

2. PN-N-18002:2011 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy -- Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego
3. PN-N-18004:2001+Ap1:2002- Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wytyczne.

D. Zintegrowanego Systemu Zarządzania

Odpowiednio dla konkretnej kombinacji zintegrowania powyższych systemów zarządzania, np. Aw ZSZ (SZJ i SZŚ) wówczas jak w A. i B., powyżej itd.

E. AUDITOWANIA

PN-EN ISO 19011:2012 - Wytyczne dotyczące auditowania systemów zarządzania

Ponadto realizacja szkolenia powinna odbywać się w oparciu o zatwierdzony przez Jednostkę Certyfikującą Głównego Instytutu Górniczego odpowiedni wyspecyfikowanej kategorii Auditora Wewnętrznego „Program Szkolenia Auditorów Wewnętrznych”.

4. Egzamin

Egzamin dotyczy wiedzy potrzebnej do prawidłowego auditowania odpowiedniego Systemu Zarządzania. Egzamin przeprowadzany jest w dwóch etapach.

Etap pierwszy

W Etapie pierwszym każdy egzamin, właściwy dla egzaminowanej kategorii osób w zakresie Auditora Wewnętrznego składa się z 20 pytań testowych z zakresu problematyki i wymagań norm, wyszczególnionych w punktach 3.A ÷ 3.D odpowiednich dla każdego Systemu Zarządzania, a tym samym egzaminowanej kompetencji osób.

Etap drugi

W Etapie drugim egzamin składa się z 20 pytań testowych z zakresu problematyki i wymagań normy PN-EN ISO 19011:2012 „Wytyczne dotyczące auditowania systemów zarządzania” i dotyczy każdej egzaminowanej kategorii osób w zakresie Auditora Wewnętrznego.

Przed każdym egzaminem, w Jednostce Certyfikującej losowane są po dwa zestawy testowych pytań egzaminacyjnych, w liczbie po 20 pytań w każdym zestawie.

Egzaminator rozdaje na przemian zestawy pytań egzaminowanym.

Czas trwania każdego etapu egzaminu pisemnego: 30 minut.

Po zakończeniu pierwszego etapu egzaminu następuje 15 minut przerwy.

Ocena egzaminu – liczba uzyskanych punktów:

Do każdego pytania istnieją 3 warianty odpowiedzi jednokrotnego wyboru.

Prawidłową odpowiedź zaznacza się przez zakreślenie odpowiedzi uznanej za prawidłową za pomocą symbolu „x”.

Każde pytanie testowe oceniane jest według skali:

- a) 1 punkt - odpowiedź właściwa,
- b) 0 punktów - odpowiedź niewłaściwa.

Brak odpowiedzi uznaje się jako odpowiedź niewłaściwą.

Egzamin uznaje się za zdany, gdy kandydat uzyska 50% + 1 właściwych odpowiedzi w każdej części egzaminu.

W przypadku nie zdania egzaminu Egzaminowany może przystąpić do egzaminu poprawkowego.

Dopuszcza się maksymalnie dwa egzaminy poprawkowe. W przypadku oceny negatywnej po drugim terminie egzaminu poprawkowego Egzaminowany może przystąpić do egzaminu gdy powtórzy szkolenie.

Egzamin poprawkowy ustalany jest nie wcześniej niż 2 tygodnie a nie później niż 3 miesiące od czasu ostatniego egzaminu.

5. Merytoryczne prowadzenie auditu wewnętrznego i postawa Auditora

Pełnomocnik Systemu Zarządzania firmy zatrudniającej danego Kandydata - Wnioskującego o wydanie Certyfikatu Auditora Wewnętrznego dokonuje oceny postępowania i sposobu prowadzenia przez Niego auditu wewnętrznego.

W formularzu „Zaświadczenie – Ocena merytorycznego prowadzenia auditu wewnętrznego i postawy Auditora, dokonana przez Pełnomocnika Systemu Zarządzania”, Pełnomocnik wpisuje rodzaj i liczbę prowadzonych auditów wewnętrznych przez Kandydata i zgodnie z zapisami formularza ocenia Jego umiejętności w zakresie auditowania danego Systemu Zarządzania, w tym sporządzania przez Niego raportów z auditu.

Wzór formularza „Zaświadczenie – Ocena merytorycznego prowadzenia auditu wewnętrznego i postawy Auditora, dokonana przez Pełnomocnika Systemu Zarządzania”, stanowi załącznik nr PmC-01-Aw/05 do niniejszego Informatora.

6. Certyfikat Auditora Wewnętrznego i nadzór nad jego posiadaczem

Certyfikat „Auditora Wewnętrznego” wydawany jest przez Jednostkę Certyfikującą po spełnieniu przez Wnioskującego wszystkich wymagań do udzielenia certyfikatu w procesie certyfikacji Auditorów Wewnętrznych. Jeśli nie są spełnione wymagania procesu certyfikacji następuje odmowa wydania certyfikatu wraz z pisemnym uzasadnieniem.

Certyfikat „Auditora Wewnętrznego” dla wyspecyfikowanej w nim kategorii osób wydawany jest na okres 3 lat.

Jednostka Certyfikująca przekazuje każdemu uprawnionemu Klientowi przyznany mu certyfikat kompetencji dopiero po uregulowaniu przez niego zobowiązań finansowych (zapłaceniu faktury) oraz podpisaniu umowy.

Powszechnie certyfikat przekazywany jest przesyłką pocztową na adres podany przez Klienta. Dopuszcza się inny sposób przekazania certyfikatu zgodny z życzeniem Klienta, np. odbiór osobisty.

Od dnia otrzymania certyfikatu, Posiadaczowi wydanego przez GIG-JC Certyfikatu „Auditora Wewnętrznego” potwierdzającego, że spełnia on wymagania w obszarze działalności wyspecyfikowanej certyfikatem przysługuje prawo powoływania się na udzieloną certyfikację. Niewłaściwe powoływanie się Posiadacza certyfikatu na udzieloną przez GIG-JC certyfikację lub wprowadzające w błąd wykorzystywanie certyfikatu może skutkować zawieszeniem lub cofnięciem certyfikatu przez Jednostkę Certyfikującą.

W okresie ważności certyfikatu GIG-JC prowadzi nadzór nad jego posiadaczem. W ramach tego nadzoru posiadacz certyfikatu zobowiązany jest zgłaszać do Jednostki Certyfikującej zmiany adresu, okresy przerw w zatrudnieniu, których okres jest dłuższy od dopuszczalnego podanego powyżej,

a także ewentualne zgłaszane na Niego skargi bądź zażalenia jeśli dotyczą prac, dla których GIG-JC potwierdził posiadaczowi certyfikatu spełnienie wymaganych kompetencji.

W przypadku stwierdzenia, w okresie ważności certyfikatu, że dana osoba – posiadacz certyfikatu nie spełnia wymagań kompetencji osób określonych certyfikatem, Jednostka Certyfikująca ma prawo zawiesić, cofnąć lub zmienić zakres wydanego certyfikatu kompetencji osób. Zawieszenie ważności certyfikatu kompetencji może trwać do 12 miesięcy, w tym czasie Klient nie może powoływać się na certyfikat. Cofnięcie certyfikatu powoduje wykreślenie Klienta z wykazu certyfikowanych osób oraz podaniu tego faktu do publicznej wiadomości (PC/O-01 „Procedura certyfikacji kompetencji osób”).

7. Przedłużenie ważności Certyfikatu Auditora Wewnętrznego

Przedłużenie ważności Certyfikatu Auditora Wewnętrznego, na następne 3 lata następuje na wniosek zainteresowanego po spełnieniu przez Niego odpowiednich wymagań, właściwych wnioskowanej kategorii Auditora Wewnętrznego, określonych w Tabelicy 4 - Części III

„Wymagania kwalifikujące posiadacza certyfikatu do uzyskania przedłużenia ważności certyfikatu” zamieszczonej w Załączniku PmC-01-Aw/01 do niniejszego Informatora.

8. Poufność, kompetencje i bezstronność Jednostki Certyfikującej

Główny Instytut Górnictwa Jednostka Certyfikująca gwarantuje wszystkim swoim Klientom zachowanie całkowitej poufności wszystkich informacji uzyskanych od nich w procesie postępowania certyfikacyjnego i w okresie nadzoru nad posiadaczami certyfikatów, a także ochronę ich praw własności.

Kompetentny, wykwalifikowany i odpowiednio przeszkolony personel jednostki zobowiązany jest do wykonywania powierzonych zadań rzetelnie i obiektywnie oraz do przestrzegania prawa własności i poufności informacji, uzyskanych w trakcie działań związanych z procesem certyfikacji.

Główny Instytut Górnictwa w skład którego wchodzi Jednostka Certyfikująca jest niezależną jednostką państwową.

Bezstronność prowadzonych działań i udział stron, których interesy wiążą się z istotą i działaniem systemu certyfikacji zapewnia nadzór, sprawowany przez powołaną przy GIG-JC Radę ds. Certyfikacji a także Komitet Programowy.

9. Sprawy sporne – reklamacje i odwołania od decyzji jednostki

Szczegółowy tryb postępowania w przypadku wystąpienia spraw spornych – reklamacji i odwołań od decyzji jednostki został ustalony w GIG-JC procedurą ogólną PO-07 „Reklamacje, skargi i odwołania od decyzji jednostki”. Procedura udostępniana jest na życzenie Klientów.

Zgodnie z tą procedurą Wnioskodawca lub posiadacz certyfikatu ma prawo odwołać się od decyzji GIG-JC na każdym etapie procedury certyfikacyjnej lub w okresie ważności certyfikatu.

Odwołanie powinno być wniesione do Kierownika GIG-JC, w terminie do 14 dni od daty otrzymania decyzji, z którą się nie zgadza. Po wstępnym zapoznaniu się z jego treścią, Kierownik GIG-JC decyduje o sposobie załatwienia sprawy i wyznacza osobę do jej przeprowadzenia.

Klient zostaje poinformowany o wynikach postępowania odwoławczego.

Po wyczerpaniu możliwości przewidzianych w powyższej procedurze, każda ze stron może zwrócić się do Sądu o ostateczne rozstrzygnięcie sporu. Sądem właściwym do rozstrzygania sporów między stronami jest Sąd Powszechny właściwy według siedziby Głównego Instytutu Górnictwa.

10. WNIOSKOWANIE O PRZEPROWADZENIE PROCESU CERTYFIKACJI KOMPETENCJI OSÓB W ZAKRESIE: WYDANIA LUB PRZEDŁUŻENIA WAŻNOŚCI CERTYFIKATU AUDITORA WEWNĘTRZNEGO

Złożenie wniosku o przeprowadzenie procesu certyfikacji kompetencji osób w zakresie wydania lub przedłużenia ważności certyfikatu w danym Programie Certyfikacji poprzedzone jest przez Klienta wypełnieniem formularzy wniosku, kwestionariusza i umowy.

Do wniosku Klient dołącza kwestionariusz wraz z wykazanymi w nim załącznikami – dokumentami (kopiami dokumentów) oraz dowód wniesienia odpowiedniej opłaty w kwocie zgodnej z określoną właściwym cennikiem Jednostki Certyfikującej.

UWAGA:

Złożenie wniosku oraz dowodu wniesienia opłat, o czym mowa powyżej Klient realizuje:

- a) bezpośrednio w Jednostce Certyfikującej lub
- b) przez pośrednika – Dostawcę szkolenia (szkolącego - posiadającego stosowne uprawnienia od Jednostki Certyfikującej), który w imieniu szkolonych osób wskazane wyżej dokumenty przekazuje zbiorczo do Jednostki Certyfikującej.

Każdy Klient zainteresowany certyfikacją ”Auditorów Wewnętrznych” może pobrać ze strony internetowej jednostki (www.gig.katowice.pl lub www.gigcert.com) lub otrzymać z GIG-JC, formularze:

- 1) IC/O-01/Aw/01 Wniosek o przeprowadzenie procesu certyfikacji kompetencji osób w zakresie: wydania certyfikatu lub przedłużenia ważności certyfikatu nr .... Auditor Wewnętrzny ...

- 2) IC/O-01/Aw/02 Kwestionariusz oceny kompetencji osoby wnioskującej o: wydanie certyfikatu lub przedłużenie ważności certyfikatu nr .... Auditor Wewnętrzny ... .
- 3) PC/O-01/02 „Umowa w sprawie certyfikacji kompetencji osób i nadzoru .....”.

Formularze te stanowią załączniki do niniejszego Informatora.

Sposób wypełnienia powyższych formularzy nie wymaga omawiania, ponieważ wynika z zapisów na tych formularzach.

Cennik opłat udostępniany jest zainteresowanym postępowaniem certyfikacyjnym Klientom na każde ich życzenie.

11. Informacje dodatkowe

Informacje dodatkowe można uzyskać w Jednostce Certyfikującej Głównego Instytutu Górniczego, Plac Gwarków 1, 40-166 Katowice,
Sekretariat: tel. 032 259 2351, fax. 032 259 2209

Kierownik Zespołu Certyfikacji Osób i Rozwoju Systemów, mgr inż. Bronisława Zegarlińska: tel. 032 259 2178

Kierownik ds. Jakości GIG-JC, mgr inż. Krzysztof Kubica: tel. 032 259 2257

Załączniki

- PmC-01-Aw/01 Kryteria stanowiące podstawę certyfikacji kompetencji Auditorów Wewnętrznych (Aw): *Systemu Zarządzania Jakością (SZJ), Systemu Zarządzania Środowiskowego (SZŚ), Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (SZBHP), Zintegrowanego Systemu Zarządzania (ZSZ).*
- PmC-01-Aw/05 „Zaświadczenie – Ocena merytorycznego prowadzenia auditu wewnętrznego i postawy Auditora, dokonana przez Pełnomocnika Systemu Zarządzania”.
- IC/O-01/Aw/01 Wniosek o przeprowadzenie procesu certyfikacji kompetencji osób w zakresie: wydania certyfikatu lub przedłużenia ważności certyfikatu nr .... Auditor Wewnętrzny ... .
- IC/O-01/Aw/02 Kwestionariusz oceny kompetencji osoby wnioskującej o: wydanie certyfikatu lub przedłużenie ważności certyfikatu nr .... Auditor Wewnętrzny ... .
- PC/O-01/02 Umowa w sprawie certyfikacji kompetencji osób i nadzoru nad posiadaczem certyfikatu.